

SZÉKELY-UDVAREHLY

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

UDVAREHLYVÁRMEGYE HIVATALOS LAPJA, AZ UDVAREHLYVÁRMEGYE KÖZSÉGI ÉS KÖRMEGYÉKZÖK EGYLETE, AZ UDVAREHLYMEGYEI ÁLTALANOS TANTÓ-EGYESÜLET ÉS AZ UDVAREHLYMEGYEI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: Éves díj 6 r. 8 k. Féléves 4 r. 4 k. Negyedéves 2 r. 6 k. Pénz, bankjegy, ércjegy fogad. és kifiz. elvállalunk egészben 6 r., a bankjegyek fogad. és kifiz. 4 r. és közzegírunk. A hirdetések díjaitól 100 r. alatt. Megjelenni helyett ingyen; vásárolni.

Felolvas szerkesztő és kiadótársadónos

B E T E G H P Á L.

Hivatalos hirdetések 100 szög minden sz. 4 r. fölött, minden 2 r. 6 k. nagyságú hirdetés. — Éves 6 r. 8 k. féléves 4 r. 4 k. alatt 2 r. 6 k. alatt 1 r. 2 k. alatt. — Helysz. minden sz. 4 r. fölött, Nyit. sz. 2 r. 6 k. fölött. Hirdetés és kifiz. díj 100 r. alatt. — Hirdetést és lap részre előzetes minden hirdetés után.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: B E T E G H P Á L.

Helynyomtatás és könyvnyomtatás (Könyvnyomtatás), hova minden és lapot rendelés közelművel, közöltetnek és hirdetések intézkednek. Kéziratok nem adnak vissza.

Pax.

A békes eszlási otthonhoz szerelmén hasonlítani vágyunk egyenlőre az adathoz. Ahhoz a családhoz, ahol Hit, Remény és Szeretet, a legszobos és legmagasztalható eszme honol.

Kishalmai Hollay Árpád, vármegyei főispánja kimondta a jelszót. Most társadalmunkban a kor, követni a vezetőt, hogy minden rendű és rangú udvarhelyi, honpolgárunk társadalmi s közéleti életében a „Pax” szó foglaljon első helyet ezután.

Ne lassuk továbbra is, hogy egyk testvér feljaj felfojja a másikat. Azután a másik eszt meg amazit fölfejen.

Meglehetetlen tessze-vessze vannak közszelűk társadalmunk életében az azok szalak, melyek kibontása a teljes és feltetlen egyetértést s a minden oldalon való áldások betét eredményeznek. De ha fátotyt vetünk a multra, nem lépünk túlság követelésekkel előtérbe és utat-mutat keresünk, találnak is, hogy régi sebek felújítva ne legyenek.

A ki igazán öszinte jóakarója székelyb háziának, székei vármegyejének, nem állhat utjának a békes együttműködésnek; az nem óhajja továbbra is a testvér-harcolt.

Békét tehát, állandó békét és közvetkényseget óhaj székely népek, melynek ügye a legnagyobb egyetértés mellett is fűszár haladhat előre! Százados mulasztások várnak fűze kezére, nyelüket, mint főispánunk bekészöntőjéül kitűnik — az a kőpirolat teltségében meg találnak.

A főispán bekészöntés beszéde, melyet egyhangú örömmel fogadtak közönségünk, szóró-szóró kőzűk a közönségnek.

Tekintetes törvényhatóság! Biztosít! Midőn kormányunk királyunk kegyelművel és alkotmányos kormányunk bizalmával nemess Udvarhelyvármegyei főispáni székét elfoglalja szerencsés vagyok, szíven melyből időzöttünk mindnyájukat, kik mint a törvényhatóság bizottság tagjai illetve mint vendégek megjelenni szívesek voltak.

Tízbe bizalmunk az ősi magyar erényekben foglalt és az állást, mert jó tudom azt, hogy e nemess vármegye lakossága — az ősi eredeti székei nép — a hazaszeretet és honfűti erényeket őszint örökölte és minden igaz székei hazájának ügye háza rendületlenül. Kiváló szerencsésnek tartom, hogy ebben az állásunkban olyan kormányunk lehetek képviselői, melynek elnök Széll Kálmán hazánkban áll, a ki érdemesse tette magát a magyar nemzet halájjára, mikor közlegetőnknek helyzetében államfűti közbiztonság és lapintatást érvényt szerzett a törvény és alkotmány sértetlenségének és a közönségek időben határozat kitűztetése az elnök feladatára meg hának közgazdasági érdekeit. Leikem teljes meggyőződésével helyeslem és követni akarom miniszterelnökünknek kormányzati elveit és irányzatát, melynek alapján lehetővé vált a kibékítés és közszelűkkel mindazon partok és jeles állapotok között, kik ezéltől jövedelmükben kizárólag az ügyek a világi ügyek liberális zászlóját állt a törvény, jog és igazság uralkodni biztosítására elveik érvényesítésével egyesültek.

Hiszem és reményem, hogy valaminet az egész országban a partok között az óhajtott béke helyreállt és a székei gyűlése az elnök és eszmei nemess küldetése váltotta fel, egy esetben a nemess vármegyeiben a béke fog uralkodni és az egykori politikai ellentétek, kiket innár nem választanak el elvi ellentétek, a magyar embert jellemző lovaság érzelmekkel és kölcsönös elkötelezettséggel közönségek egyenlőség, hogy a közönségek terén összehajló munkássággal teljesíthetők hazafias feladataik.

Magam részéről egy főkövetkelem leend ebben az állásban oda hatni, hogy az ellentétek

ne delessenek, hanem az elvek feloldása nélkül lehetleg kiegyenlítésnek és tekintetben legelőre kéresem önnökhöz, ti uraim, az hogy ebben a jóakaratu főkövetkelemben engem támogatni szíveskedjenek. Azt hiszem nem szükséges önnök előtt, ti uraim, bővebben fogytatnem azt, hogy kölcsönös elkötelezettséggel és kölcsönös jóakarattal a béke és közszelűkkel vármegyejünk udvéré fog szolgálni.

A becsületes és tisztességes békének államodására törekvünk; emellett fogva helyes, érthető és érdekesnek számunkra minden tevékenységnek támogatása, kik a miniszterelnök kormány programját helyeselve, hajlandók és készek segédkezni nyújtani annak gyakorlati megvalósítására.

És most engedje meg a tisztelt közgyűlés, hogy megfogadjam a közgyűlésnek, melyeket az önkormányzati közgazdasági ellátásunk tekintetében követni akarok. Erre vonatkozólag nékem, ki a vármegyei közszelűkben nekedtem fel, egyik elvem: az önkormányzati jogoknak tiszteltetben tartása. Mint elnöke a törvényhatóság bizottság közgyűlésének biztosítom a tisztelt közgyűlést, hogy a törvény és szabadságunk elvét követő közélet a szabadsághoz való akadályozni nem fogom, sőt óhajom, hogy mindenki véleményét szabadon és őszintén nyilvánítsa, mert az eszméknek nemess harca és sürdősége világszerte előz az elnekedben, hogy fölállhassék az igazságot, melyet mindnyájunk kezében és követni akarunk. És itt megjegyzem, hogy észlelőnknek vélemény a vármegyei önkormányzati hata-körökben utal ügyeknek az országos politikai ügyektől való megkülönböztetéstől egy szelből, hogy az önkormányzati jog a vármegye jól felgottat érdekeinek figyelembe vételével, politikai partokodás nélkül, elfogadtatott gyakorlatossá.

A közgazdaság illetőleg elvem az, hogy erőny, igazságos és becsületes legyen. Meg vagyok győződve, hogy e tekintetben vármegyejünk tisztelőknek tagjai bizott munkatársaim lesznek s a törvények és rendelkezések végrehajtásában felelősséget, nemesség vagy osztálykülönbség nélkül részrehajlatlanul, egyenlően fognak eljárni mindenki szemben.

A közgazdaság terén általános elvem az, hogy a tisztelőkkel vannak a közönségért és nem a közönség a tisztelőkkel. A közgazdaság feladatát tekintve a törvény és szabadságosság végrehajtása kívül a közönség jogait és törvényes kívánalmait figyelembevétele, jogos és törvényes panszainak orvoslást. Íly irányban bizalommal fordulhat hozzám mindenki.

A közügyeknek és közszelűknek hűség és felelősség köztet mindenképp meg fogom kívánom, hogy a közszelűk elvénél az állam inkább, mint meggyőződés az, hogy csak a becsületes közgazdaság tarthat igényt a közönség becsületesre és bizalmára s csak a becsületes tisztelőkkel lehet tekintélyt a nép előtt. Az a viszony, mely egyrészt a tisztelők mint a kormányzat köze, másrészt a közönség mint a közönség között fennáll, feltétlenül megköveteli, hogy a közönség bizalma meg ne ingatassék a tisztelők megújthatósága és becsületesége irányában, mert ha ez a bizalom teljesen megrendül, akkor a tisztelők állása tarthatatlan. Nem kellene, hogy a vármegyei tisztelőkben a jellemző és becsületesnek az ügyek elvénél, mert s megteremtő gyümölcse az önellen és ügyházi munkásság. Ezeknek a tisztelők erényeknek ápolásában és gyakorlatában magam akarok jó példát előtárni és biztosítom a tisztelők tagjai, hogy elismerésem számitok mindaz, aki ezen erények gyakorlása körül nemess versenyben megteremtő.

Ugyazint remelem a tisztelőkkel s jölesben a jogjokai kar tagjaitól is, kiknek elképzelésem

és becsületes munkássága a jó közgazdaság egyik feltétlenességét képezi.

Jól tudom azt, hogy ebben a vármegyejében többféle vallásfelekezettel van, melyek mindannyi irányba hivata vannak hűvelők a vallások érdekeit apni, oktatásukról és iskolázásukról gondoskodni. Az összes hűfelekezetek jogainak tiszteltetben tartásával és a különböző hűfelekezetek közötti béke és türelmesseg ápolásával óhajtom elérni azt, hogy az egyházi és világi hatóságok egymást kölcsönösen támogatás feladatait teljesítsék.

Örömmel értesítem, hogy a közszelűk és népsékek és vármegyejében szép sikerrel működnek az értelmi fejlődés érdekében. Mindezek ügyeit a legteszevesben fogom hatóságai támogatással részesíteni.

A földművelés és közgazdaság ügyének feltartása érdekében természetesen fogom mindazt, a mi egyrészt ezen a téren működő társadalmi és hatósági testületek és tényezők tevékenységének előmozdítására, másrészt a birtokosságának és földművelő osztályának támogatására hatáskörömben tartozik, különösen egy esetekben, melyek az államnak becsületes jövedelmét segélyt intokoltat teszik. E téren főleg az állattenyésztés, állategészség és erítészet, valamint a mezőgazdasági hűtelőség óhajtom figyelemmel kísérni.

Kereskedelem- és iparügy terén kiváló sulyt akarok helyezni, a közönségek és közszelűk részére, mert tudom, hogy a székei nép részére a mezőgazdasági munkán elegendő keresetet nem nyújt; emellett a kivándorlás csökkentése céljából is modot kell keresni nyújtani a megélhetésre szerzett hazaikban.

Tisztelt közgyűlés! Ezek azok a fontosabb irányzatok, melyeket mindkét esetben követni akarok. És most mindkét beszédem befejezném, engedjék meg ti uraim, hogy b. türelmetek meg csak rövid ideig igénybe vegyem és megemlékezzék szűlő-vármegyejünk küldetéről, azokról a tisztelt barátaimról, kik engem a távolból, és a Magyarországon eszentelt földjéről is otthonomban önkényes szívesek voltak; halis érzéseimet fejeztem ki és szíven melyből megköszönöm az irányomban ez uttal is tanúsított vonalmat, rokonszenvet és szívesly barátságot, melyet mindenkörön edes emlémeim között fogok hűven megőrizni.

Tisztelt közgyűlés! Legyen szabad még befejezésül egy őszinte nyilatkozatot tennem és önnökhöz, ti uraim, egy kérest intézni.

Midőn ez állással megkövetelt feladatok megoldására vállalkoztam, céltűl tüztem ki magamnak azt, hogy a magyar kormányunk bizalmán és vármegyei lakosságának bizalmán is kéréndőm. Készen állom annak azt az állás, hogy letelt életem becsületes megtartom, az állam polgárok jogait, a törvényt és alkotmányt tiszteltetben tartom s a hivatalos hatalam igazságosan és erősen gyakorlom, de azt törvénytelen és csak alkalmazzam fel nem hasznalom.

Visszatér most az állásomhoz, a közönségnek örökölt érzéves haza szent nevében, ne feledjék azt sola, hogy az isteni gondviselés 6-6-eredetű közele népre itten hazánk fejlődéséért, különösen hazafias missziót jelt ki. Viharos időkben bel- és kül-ellenesség ellen védelemre a hazát, békés időkben kártáró munkássággal felelősséget a magyarországi ügyek és szellemi erények.

Ez a hazafias feladat, melynek teljesítéséhez e népek összetartására, egyetértésére van szükség. Ne engedjük, hogy a nemzeti őserőben a szelűtől partokodás és egyenlőségessé gyengüljön illózat, hogy a közönség meggyőződésével a közönség meggyőződésével előtér. A magyar faj elkötelezettségétől fogva erőves hazát és nemzedék fenntartása. Testvérei kezét nyújtson tehát a

Lapunk mai számához egy félv melléklet van csatolva.

